

ԽՐԱՏ ՈՒՂԻՂ ՀԱՄԱՏՔԻ ՀԱՍԱՐ

Տերունական խրատին հետեւելով, որ պարգեւատր եւ բազմառատ բարեբա- րութեան համաձայն բոլորին կու տայ եւ ոչ ոք կը գրկէ, ինչպէս որ ըսաւ՝ «Խնդ- րողը պիտի ստանայ, փնտոողը պիտի գտնէ» (Մտ. 7.8), որ նաեւ իմանալին իր- բեւ գիտութեան հաց եւ իմաստութեան գինի գեղեցկապէս մատակարարեց անոր քաղցը ունեցող բանական անձերուն քա- ռոզիչներու բարձրաձայն հրաւերով հո- գեւոր խրախնամքի կոչեց՝ առակողին համաձայն, մեզի ալ նոյնը իբրեւ օրէնք տուաւ ըսելով. «Եթէ մէկը քեզմէ բան մը խնդրէ՝ տո՛ւր» (Մտ.5.42): Եթէ լաւ է կարօտեալներուն պէտքերը հոգալ, որուն փոխարէն խոստացաւ աշխարհի սկիզբէն պատրաստուած արքայութիւնը տալ, որ- չափ աւելի գովելի է լիացնել բարիքներէ աղֆատ հոգիները: Այնքան աւելի, որ- քան նախապատիւ, մեծ եւ պատուական է հոգին՝ քան մարմինը, պատկեր ըլլալով աստուածայինին, մինչ մարմինը երկ- րորդական եւ հողանիւթ է, գոր Տէրն ալ գործով յայտնեց. որովհետեւ գրուած է, թէ Իրեմ հետեւող ժողովուրդը միայն երկու անգամ հացով կերակրեց, բայց կենարար խօսքին վարդապետութեամբ, որ հոգիներու կերակուրն է, համաձայն այն խօսքին. «Մարդ միայն հացով չ'ապ- րիր, այլ՝ Աստուծոյ բոլոր խօսքերով» (Բ. օր 8.3) միշտ անոնց հոգիները կը կե- րակրէր: Նաեւ, իմաստուն ծառային ա- ռակով պատուիրեց միշտ ժամանակին տալ ծառայակիցներուն կերակուրը. եւ դեռ, կրկնապատիկ քանակներ շահո- ղին եւ զլացողին օրինակով նոյնը ցոյց տուաւ՝ թէ պէտք է տալ ամէն անոր, որ կը խնդրէ (Մտ. 24.45-51, 2):

ԲԱԺԱԿ

Այս անունը կը գործածուի սկիհ անունին տեղ անխտրաբար եւ կը նշանակէ մեծ ամանէն բաժնելով լեց- ւած փոքր աման մը, անոր հետ ըմպե- լի, յատկապէս՝ գինի խմելու համար: Բաժակ անունը այժմ անխտիր արտա- քին կիրառութեամբ ալ կը գործածուի, մինչ սկիհ անունը յատկացուած է հա- ղորդութեան խորհուրդին գործածուած բաժակին: Միւս կողմէ սկիհ անունը լոկ նիւթական անօթ նշանակելու կը ծառայէ, իսկ բաժակ անունէն կ'իմա- նանք անոր մէջի պարունակութիւնն ալ եւ նոյնիսկ Ս. Հաղորդութիւնը խոր- հրրդական սրբագործութենէն ետքը:

ԱՌԱԿ 15

Անգգամը իր հօրը խրատը կ'անարգէ, իսկ ան որ յանդիմա- նութեան կը հանդուրժէ՝ խոհեմ է: Երբ արդարութիւն տիրէ, ամէն ինչ կը բարգաւաճի, իսկ ամբարիշտնե- րը արմատախիլ պիտի ըլլան:

ՀԱՍՅԷ.

ԺԴ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 21 ՄԱՐՏ 2021 ԹԻՒ 12

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԾԱՇԱՀԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ Եւ. 66.1-24 Կդ. 2.8-19 ՅԻՍՈՒՄ ԸՐԻՍՏՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ 22.34-23.20

ՅԻՍՈՒՄ ԸՐԻՍՏՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ 22.34-23.20

Երբ փարիսեցիները լսեցին, թէ Յիսուս սաղուկեցիները պապանձեցուց, իրարու քով եկան: Անոնցմէ մէկը, օրէնսգէտ մը, Յիսուսը փորձելու համար հարցուց. «Վարդապետ, Օրէնքին մէջ ո՞րն է մեծագոյն պատուիրանը»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Միրէ քու Տէր Աստուածդ ամբողջ սրտովդ, ամբողջ հոգիովդ եւ ամբողջ միտքովդ»: Ասիկա է մեծագոյն եւ առաջին պատուիրանը: Երկրորդը ասոր նման է, Միրէ ընկերդ քու անձիդ պէս»: Այս երկու պատուիրաններէն կախեալ են ամբողջ Օրէնքը եւ մարդարէութիւնը: Երբ փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. «Ի՞նչ կը խորհիք Քրիստոսի, խոստացուած Փրկիչին մասին: Որո՞ւն որդին է ան»: Անոնք պատասխանեցին. «Դաւիթի»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բայց ինչպէ՞ս Դաւիթ Ս. Հոգիով ներշնչուած՝ գայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ. «Տէրը իմ Տիրոջս ըսաւ. - աջ կողմս նստէ, մինչեւ թշնամիներդ ոտքերուդ տակ դնեմ որպէս պատուանդան»: «Արդ, եթէ Դաւիթ գայն Տէր կը կոչէ, ինչպէ՞ս անոր որդին կ'ըլլայ»: Ոչ ոք կրցաւ պատասխան տալ Յիսուսի եւ այդ օրու ընէ սկսեալ ոեւէ մէկը չէր համարձակեր իրեն հարցում ուղղել: Ապա Յիսուս ժողովուրդին եւ իր աշակերտներուն ըսաւ. «Մովսէսի աթոռը նստան օրէնքի ուսուցիչներն ու փարիսեցիները: Իրենց ըսածներուն հնազանդեցէ՛ք եւ կատարեցէ՛ք զանոնք, սակայն մի՛ ընէք ինչ որ իրենք կ'ընեն, որովհետեւ անոնք կը սորվեցնեն, բայց չեն կատարեր: Անոնք ծանր եւ դժուարակիր բեռներ կը դնեն մարդոց ուսերուն, մինչ իրենք նոյն բեռները կրելու նուազագոյն ճիգն իսկ չեն ըներ: Ինչ որ կ'ընեն՝ մարդոց երեւելու համար կ'ընեն: Իրենց զրպանակները կը լայնցնեն եւ իրենց հագուստներուն ծոպերը կ'երկնցնեն: Ընթրիքներու ընթացքին պատուոյ տեղերը գրաւել կը սիրեն եւ ժողովարաններու մէջ՝ առաջին աթոռները: Կը սիրեն հրապարակներու վրայ մարդոցմէ բարեւներ ընդունիլ եւ «Վարդապետ», այսինքն «Ուսուցիչ» կոչուիլ: Բայց դուք ոեւէ մէկը «վարդապետ» մի կոչէք, որովհետեւ դուք բոլորդ եղբայրներ էք եւ մէկ ուսուցիչ ունիք: Երկրի վրայ ոեւէ մէկը «հայր» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք մէկ Հայր ունիք, որ երկինքի մէջ է: «Առաջնորդ» մի՛ կոչուիք, որովհետեւ ձեր միակ առաջնորդը Քրիստոս է:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻԶ

Հայ Եկեղեցին Գրիգոր Լուսավորիչը սուրբ դասած է, իսկ Ընդհանրական եկեղեցին գայն դասած է մեծ սուրբերու շարքին: Ան կոչւած է «Հայոց Մկրտիչ», «Երկրորդ Լուսավորիչ Հայոց» (Թաղեոս եւ Բարթողիմէոս առաքեալներէն ետ):

Գրիգոր Լուսավորիչ Հայոց առաջին եպիսկոպոսապետն է 302 թուականէն ի վեր եւ նկատուած է համաբրիտանեակն սուրբ, որուն սօնը կը սօնուի: Ս. Գրիգոր Պարթեական տունէն էր: Երբ իր հայրը՝ Անակ Պարթեւ, սպաննեց Հայոց Խոսրով թագաւորը, իշխաններու վրէժխնդրութենէն փրկելու համար դայեակները մանուկը Կեսարիա փախցուցին: Հոն շուտով մկրտեցին զինք Գրիգորիոս անունով: Նոյն ֆաղափին մէջ ան ուսանեցաւ ու բարձրագոյն կրթութիւնը ստացաւ: Չափահաս դառնալէ ետք ամուսնացաւ կեսարացի Դաւիթի աղջկան՝ Մարիամի հետ: Երկու զաւակներ (Վրթանէս ու Արիստակէս ապագայ հայոց կաթողիկոսներ՝ Արիստակէս Ա. Պարթեւ եւ Վրթանէս Ա. Պարթեւ) ունենալէ ետք, անոնք իրարմէ կը բաժնուին: Գրիգորը կը մտնէ արժունի ծառայութիւն, իսկ Մարիամը կրտսեր զաւակին հետ կը ֆաշուի կուսանոց, աւագ որդին խնամատարին յանձնելով: Երբ Գրիգորը կը լսէ իր հօր կատարածը, Խոսրով արժայի զաւակին՝ Տրդատ արժայի մօտ ծառայութեան կը մտնէ, առանց ըսելու թէ ո՞վ է ինք: 276-ին, երբ պարսիկներու Վուամ թագաւորը կը գրաւէ Հայաստանը, Գրիգոր Պարթեւը՝ Տրդատ Գ. Մեծին հետ կ'երթայ հռոմէական կայսրութիւն: 287-ին տիրանալով իր հօր գահին՝ Տրդատ Գ. Մեծը, իր յաղթանակին առիթով, Եկեղեցաց գաւառի Երիզա աւանին մօտ՝ Անահիտի մեհեանին մէջ գոհութեան տօնախմբութիւն կը կազմակերպէ: Հայոց թագաւորը, քրիստոնեայ պալատականներուն, որոնց շարքին նաեւ Գրիգոր, կը հրամայէ մասնակցիլ պաշտամունքին եւ երկրպագել Անահիտ աստուածուհիի բազմին: Գրիգոր կը մերժէ առաջարկը:

Տրդատ Մեծի հրամանով գայն կը նետեն մահապարտներուն բանտը՝ Խոր Վիրապ, որ թունաւոր օճերով լեցուն էր, եւ ուրկէ ոչ ոք կրցած էր ազատիլ:

Անոր հրամանով Գրիգոր Պարթեւի բանտարկութեան վերջին տարին՝ 301 թուականին, Սուրբ Հովսիփոսեանց եւ Գայիանեան 37 կոյսերը նահատակուեցան Վաղարշապատ ֆաղափ մօտերը: Ս. Հովսիփոսեանց կոյսերու նահատակութենէն ետք Տրդատ արքան կը պատժուի: Դիւահար թագաւորը վայրի խոզի նման կը դառնայ եւ եղէգնուտներու մէջ կը մտնէ: Պատիժէն զերծ մնացած իր քոյրը՝ Խոսրովիդուխտը տեսիլք մը կը տեսնէ, որ կը կրկնուի հինգ անգամ, ըստ որուն միայն Գրիգորը կրնար բուժել դիւահար թագաւորը: Խոսրովիդուխտի խնամակալ՝ Օտա Ամատունին, Գրիգորը հանդիսաւոր շուքով Խոր Վիրապէն Վաղարշապատ կը բերէ: Ապա, արժային աղաչանքը տեսնելով, Աստուծմէ ստացած իր գորութեամբ կը բժշկէ Տրդատ Մեծը եւ բոլոր դիւահար պալատականները: Տեսիլքին մէջ Սուրբ Գրիգորին կը յայտնուի կոյսերուն վկայարաններուն վայրը: Դարձի եկած արքան հրաման կու տայ, որ բոլոր քրիստոնեաներուն դէմ հալածանքը դադարի եւ ժողովուրդը ազատօրէն պաշտէ Քրիստոսի սուրբ հաւատքը: Եւ այսպիսով, Տրդատ Գ. Մեծը 301 թուականին աշխարհի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, քրիստոնեութիւնը Հայաստանի պետական կրօնը կը հռչակէ: 302 թուականի սկիզբը, 16 նախարարներու ընկերակցութեամբ եւ թագաւորական հրովարտակով, Գրիգորը Կեսարիա կը մեկնի, ուր Հայոց հայրապետ կը ձեռնադրուի: 6 Յունուար, 303-ին առաւօտեան Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնին օրը, Արածանի գետի ակունքին մօտ, Նպատ լեռան ստորոտին, Գրիգոր կը մկրտէ Տրդատ Գ. Մեծը ու ամբողջ արժունի աւագանին: Նոյն տեղը, եօթը օրերու ընթացքին ան կը մկրտէ նաեւ արժունի գորքն ու ժողովուրդը: 303-ին սկիզբը, արքան ու հայրապետը մայրաքաղաք՝ Վաղարշապատ կը վերադառնան եւ Գրիգոր Լուսավորիչ՝ իր տեսիլքին համաձայն, արժունի գահին մօտ Միածնի իջած վայրին վրան հեթանոսական մեհեանին տեղը կը կառուցէ Էջմիածնի (Էջ Միածնին) Տաճարը, ուր կը հաստատուի Հայոց Առաքելական Աթոռը, իսկ Էջմիածին Տաճարը կը դառնայ հայոց առաջին եկեղեցին:

ՀՈԳԵԻՈՐ ՊԱՏԳԱՍ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԱՏԱՍՏԱՆ ԿԱՅ ՄԵՐ ԴԻՄԱՅ, ՈՒՍՏԻ ԶԱՊՐԻՆԷ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՀԱՍԱՐ

«Անմիտ մարդ, այս գիշեր իսկ հոգիդ քեզմէ պիտի առնեն. որո՞նք պիտի մնայ պատրաստածդ» (Ղկ. 12.20): Յիսուս այս հաստատումով, կը յիշեցնէ աշխարհասէր մարդուն, որ աշխարհը իրեն պիտի չմնայ: Որքան ալ բան պատրաստենք, դիզենք, հաւաքենք, այդ բոլորը պիտի խլուին մեր ձեռքէն, երբ մեր հոգին խլուի մեզմէ:

ՄԵՐ ՍՈՐՎԵԼԻՔ ՀՈԳԵԻՈՐ

ԴԱՍԸ

Աշխարհին կապուիլը՝ մեզ կը բաժնէ Աստուծմէ: Կրնանք հեռու մնալ աշխարհասիրութենէն, եթէ երբեք մեր մահուան վայրկեանը բերենք մեր աչքին դիմաց: Կրնանք հեռու մնալ մեղքէն, եթէ յիշենք, որ մեր դիմաց յարութիւն ու դատաստան կայ: Իսկ եթէ մոռնանք այս բոլորը, կրնանք ամէն տեսակ մեղքի մէջ իյնալ, ինչպէս Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի կ'ըսէ. «Եթէ մէկը դատուելու վախ չունենայ, ե՞րբ կը դադարի մեղանչելէ: Եթէ յարութեան հաւատալով եւ դատաստանի յուսալով օրէ օր աւելի չարիք կը գործենք, ի՞նչ չարիք պիտի չգործէին՝ եթէ դատաստանի վախը չըլլար»:

ՊԱՀԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ով, որ պահք կը պահէ առանց խոնարհութեան, իր պահեցողութեամբ զԱստուծէն է, որ կը բարկացնէ: (Եփրեմ Խուրի Ասորի)

ԵՐԲ ԱՆԻՐԱՎ ՄԱՐԿՈՑ ՅԱՉՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՐՅՆԷ ՔԵԶ, Կարդա՛ր ՄԱՐԿՈՍ 10

Տէ՛ր, ինչո՞ւ հեռու կը մնաս, ինչո՞ւ ներկայութիւնդ չես յայտնեւ, երբ որ ներութեան մէջ եմ:

Ամբարիշտները ամբարտաւան կերպով կը հալածեն թշուառը. թող իրենց խորհած հնարքներուն մէջ իրենք բռնուին:

Ամբարիշտը կը պարծենայ իր չար ցանկութիւններովը: Ընչաքաղց մարդը ինք կ'անիծէ եւ կ'անարգէ Տէ՛ր:

Ամբարիշտը բացայայտ լրբութեամբ՝ Աստուծոյ մասին չի խորհիլ իսկ: Իրեն համար Աստուծոյ չկայ:

Անոր գործերը միշտ յաջող են: Անիկա չի հասկնար Բարձալիդ դատաստանները եւ լուսանքներ կ'արձակէ իր թշնամիներուն դէմ: Ինքնիրեն կը խորհի. «Ոչինչ կրնայ զիս սասանեցնել, ո՛չ մէկ չարիք կրնայ ինձի հասնիլ»: Անէ՛ծքով, նենգութեամբ եւ սպառնալիքներով լեցուն է անոր բերանը: Իր խօսքերը ցաւ եւ դժբախտութիւն կը բերեն: Բնակավայրէն հեռու՝ դարան կը մտնէ, գաղտնօրէն սպաննելու համար անմեղ մարդիկը: Անոր աչքը շարունակ անբախտ գոհ մը կը փնտռէ: Առի՛ծի պէս իր դարանին մէջ կը սպասէ, գաղտնօրէն յափշտակելու համար աղբատը եւ գայն կը յափշտակէ՝ իր ցանցին մէջ ձգելով: Կծկած կը պտուկի եւ իր ամբողջ գորութեամբ կ'իյնայ անպաշտպան մարդոց վրայ: Իր միտքին մէջ կը խորհի. «Բնաւ Աստուծոյ հոգը չէ, անիկա աչքերն ալ գոցեւ է, որպէսզի բան չտեսնէ»:

Ե՛լ, ո՛վ Տէ՛ր: Պատժէ զանոնք, ո՛վ Աստուծոյ մի՛ մոռնար նեղեալները:

Ի՞նչպէս կըլլայ, որ ամբարիշտը քեզ կ'անարգէ, ո՛վ Աստուծոյ խորհելով, թէ դուն իրմէ հաշիւ պիտի չպահանջես: